

De Stemming van 2 juni 2019

Ook deze week zien we bewegingen in het electoraat. Zowel de VVD als de PvdA trekken meer kiezers aan. Dat gaat per saldo gepaard met een verlies bij FVD en GroenLinks. De bewegingen betreffen per saldo steeds 2 zetels.

Daardoor staat de VVD met 27 zetels nu 5 zetels voor op FVD. PvdA staat daar weer 4 zetels achter met 18 zetels. CDA en GroenLinks volgen op 15 en 14 zetels.

Vergeleken met twee maanden geleden, kort na de Provinciale Statenverkiezingen, zien we dus forse verschuivingen. Dat geldt vooral deze vier genoemde partijen. De PvdA en VVD zijn 5 en 4 zetels gestegen, FVD en GroenLinks 4 zetels gedaald.

Het is lang geleden dat onder de vier grootste partijen, VVD, CDA en PvdA behoren. De score van 60 zetels, die zij samen halen, is het laatst door deze drie partijen samen gehaald in september 2017, vlak voordat het huidig kabinet aantrad. Bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen haalden deze drie partijen 61 zetels samen.

Peiling Zetelverdeling

zetels	TK2017	24-3-2019	26-5-2019	2-6-2019	Versch. t.o.v. vorige week	Versch. t.o.v. 24-3-2019	Versch. t.o.v. TK2017
VVD	33	23	25	27	2	4	-6
FVD	2	26	24	22	-2	-4	20
PvdA	9	13	16	18	2	5	9
CDA	19	14	15	15		1	-4
GroenLinks	14	18	16	14	-2	-4	0
D66	19	12	10	10		-2	-9
PVV	20	10	8	8		-2	-12
SP	14	9	8	8		-1	-6
Partij voor de Dieren	5	7	8	8		1	3
ChristenUnie	5	7	7	7			2
50PLUS	4	4	5	5		1	1
DENK	3	4	4	4			1
SGP	3	2	2	2			-1
Overige partijen		1	2	2		1	2
Totaal	150	150	150	150			
Coalitie	76	56	57	59	2	3	-17

Rondom de gebeurtenissen in de GroenLinks-fractie met Zihni Özdil zijn een aantal stellingen aan de respondenten voorgelegd. Ten aanzien van het conflict zelf geven relatief veel respondenten het antwoord "weet niet".

Stelling: Ik vind het jammer dat kamerlid Zihni Özdil uit de Tweede Kamer is gestapt.

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Stemt nu									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FVD	PVV	50Plus
Eens	32%	24%	36%	36%	40%	47%	39%	30%	23%	21%	22%
Oneens	34%	44%	30%	23%	31%	21%	13%	26%	50%	56%	41%
Weet niet/geen antwoord	34%	32%	33%	41%	29%	32%	48%	44%	27%	23%	37%
Totaal	100%	100%	99%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Ten aanzien van de relatie tussen kamerleden en hun fractie vindt een meerderheid dat de volksvertegenwoordigers lossier t.o.v. de fractie zich zouden moeten mogen opstellen.

Stelling: Volksvertegenwoordigers dienen hun eigen standpunten te verkondigen en niet alleen die van hun fractie

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Stemt nu									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FVD	PVV	50Plus
Eens	55%	46%	51%	54%	53%	59%	67%	56%	60%	56%	58%
Oneens	30%	44%	33%	23%	25%	27%	19%	27%	31%	31%	18%
Weet niet/geen antwoord	15%	10%	15%	23%	22%	15%	14%	18%	9%	13%	24%
Totaal	100%	100%	99%	100%	100%	101%	100%	101%	100%	100%	100%

- zie de volgende pagina

De volgende Tweede Kamerverkiezingen vinden zeker binnen twee jaar plaats. We weten in ieder geval dat er één nieuwe lijsttrekker zal zijn bij een grote partij; het CDA. Maar wellicht is dat ook het geval bij de VVD.

Bij een Tweede Kamerverkiezing speelt t.a.v. de grotere partijen ook nog een rol dat het heel waarschijnlijk is dat de lijsttrekker van de grootste partij de premier wordt. (Dat is sinds 1981 steeds het geval geweest). Bij de keuze van de partij van voorkeur kan zoiets een duidelijke rol spelen, zoals o.a. in 2003, 2006, 2012 en 2017 goed te zien was. In de laatste weken voor de verkiezingen steeg/stegen de grootste partij(en) fors.

Aan de kiezers is gevraagd ten aanzien van de vijf grootste partijen hoe ze het zouden vinden als na de volgende Tweede Kamerverkiezingen de voorgelegde politicus de premier van Nederland wordt. Men kon kiezen tussen positief, neutraal en negatief. In de tabel ziet u de score van positief minus negatief. Belangrijk is daarbij de scores te bezien in relatie tot de partij, die men nu kiest, omdat daar de winst- en verlieskansen uit blijken.

Uit deze cijfers valt op te maken dat bij de volgende verkiezing de nieuwe lijsttrekker van het CDA een behoorlijke impact kan hebben op de dynamiek van die verkiezingen. Een tweestrijd tussen VVD en CDA, die op zijn beurt weer kan zorgen voor een veranderende dynamiek aan de linkerkant van politieke spectrum.

Score Positief minus Negatief als reactie op het premierschap na de volgende Tweede Kamerverkiezingen

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Stemt nu									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FVD	PVV	50Plus
Hoekstra	-6%	25%	71%	18%	-22%	-12%	-52%	-55%	-33%	-67%	-2%
Rutte	-7%	86%	43%	53%	-31%	-23%	-56%	-77%	-57%	-84%	-62%
De Jonge	-9%	11%	66%	9%	-17%	-15%	-47%	-45%	-39%	-62%	-9%
Dijkhoff	-11%	77%	29%	0%	-49%	-47%	-60%	-62%	-29%	-65%	-44%
Asscher	-15%	-50%	-30%	-1%	34%	80%	-11%	-14%	-72%	-81%	-44%
Klaver	-33%	-85%	-52%	-15%	85%	-17%	14%	-13%	-92%	-94%	-87%
Baudet	-44%	-84%	-67%	-99%	-99%	-95%	-74%	-70%	69%	47%	-51%

Deze tabel laten we ook zien, maar dan alleen met de scores "positief" (op de volgende pagina).

Score Positief als reactie op het premierschap na de volgende Tweede Kamerverkiezingen

<i>verticaal gepercenteerd</i>	Allen	Stemt nu									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FVD	PVV	50Plus
Hoekstra	26%	41%	75%	32%	14%	24%	7%	1%	14%	6%	19%
Rutte	32%	91%	51%	60%	18%	21%	11%	1%	11%	5%	10%
De Jonge	23%	30%	75%	19%	15%	22%	8%	4%	11%	7%	16%
Dijkhoff	24%	80%	41%	26%	10%	12%	6%	2%	19%	7%	13%
Asscher	23%	9%	15%	28%	45%	83%	21%	22%	7%	4%	15%
Klaver	18%	3%	15%	14%	86%	24%	47%	32%	3%	2%	2%
Baudet	15%	5%	7%	0%	0%	1%	11%	8%	76%	61%	9%